

افزایش مبلغ وام «ازدواج» و «فرزندآوری»

موافقت شورای نگهبان بارشد ۶۵ درصدی «وام ازدواج»، میزان این وام در سال ۱۴۰۳ را برای دختران زیر ۲۳ سال و پسران زیر ۲۵ سال به ۲۵۰ میلیون تومان رساند. مبلغ وام مذکور برای سایر زوجین واجد شرایط نیز ۳۰۰ میلیون تومان تعیین شد. این تسهیلات به هر یک از زوج‌هایی که تاریخ ازدواج آنها بعد از ۱۳۹۸/۱/۱ است، تعلق می‌گیرد و دوره بازپرداخت آن ۱۰ ساله است. به گزارش ایسنا، نمایندگان مجلس در راستای حمایت از خانواده‌ها و بحث فرزندآوری در سال آینده، ۳۰۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات را به ازدواج، فرزندآوری، ودیعه یا خرید یا ساخت مسکن اختصاص دادند که با موافقت شورای نگهبان روبرو شد، در این میان واگذاری «زمین رایگان» به خانواده‌های دارای چهار فرزند و بیشتر نیز در راستای حمایت از فرزندآوری، از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. به گفته سخنگوی شورای نگهبان ۳۰۰ همت برای تسهیلات ازدواج، فرزندآوری و دیعه، خرید یا ساخت مسکن پیش‌بینی شده بود که این موضوع به تأیید شورای نگهبان رسید. البته در خصوص کفایت منابع و اولویت‌بندی موارد، همچنین ترتیب اعطای تسهیلات، ابهاماتی جزئی وجود داشت. افزایش وام ازدواج برای زوج زیر ۲۵ سال و زوج زیر ۲۳ سال به ۲۵۰ میلیون تومان و برای سایر افراد که ۳۰۰ میلیون تومان است، خلاف قانون اساسی شناخته نشد. همچنین حکم مربوط به واگذاری زمین رایگان به خانواده‌های بالای ۴ فرزند و بیشتر زیر ۲۰ سال نیز خلاف موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

گفت‌وگو با علی کاظمی دبیر مرجع ملی حقوق کودک درباره جزئیات طرح جدید ساماندهی کودکان کار و خیابان تعمیر ترکیب تابعیتی کودکان کار

عکس: زنگنه

سارا سبزی
خبرنگار گروه جامعه

غذا و پوشاک قرار داده شده که به خانواده و کودک داده می‌شود. بعد از آشنایی و ارتباط گرفتن با کودک، مددکاران به خانه او مراجعه می‌کنند، اطلاعات خانواده نیز ثبت می‌شود. در صورت لزوم، نیازهای خانواده از سوی بهزیستی برطرف می‌شود. شناسایی از طریق اسکن چشم هم انجام و اطلاعات کودک ثبت می‌شود. طرح با مشورت متخصصان برنامه‌ریزی و کلیت آن پذیرفته شده است. علاوه بر آن، فرآیندی برای آن ترسیم شده که توسط یک گروه فرآیندنگار در حال نهایی شدن است و به‌زودی به یک الگوی ملی برای حمایت از کودکان خیابانی تبدیل می‌شود.

این کودکان چطور شناسایی می‌شوند؟

تاکید طرح بر این است که هیچ کودکی نباید در خیابان رها شده باشد. کودکان در موقعیت خیابان دسته‌های مختلفی دارند؛ بعضی از آنها درگیر برخی جرائم شده‌اند، دسته دیگر کودکان کار هستند که به شیوه‌های مختلفی کار می‌کنند و به‌صورت مجزا در ۶ دسته شناسایی شده‌اند. دسته دیگر هم مورد تکدی قرار می‌گیرند؛ یعنی در کنار یک فرد متکدی می‌نشینند یا همراه با مادر و پدر خود دستفروشی می‌کنند. دسته دیگر هم کودکانی‌اند که دوره گردی می‌کنند؛ چون از مدرسه فرار کرده‌اند.

گفته می‌شود باندهایی در ارتباط با کار کودکان

فعال هستند و مافیایی تشکیل داده‌اند. این باندها را شناسایی کرده‌اید؟

همزمان با اجرای طرح، پلیس هم پیگیر شناسایی باندهای درگیر این موضوع است و در صورت شناسایی با آنها برخورد می‌شود. بخش عمده‌ای از کودکان خیابانی کار می‌کنند و بخش عمده‌ای را شامل می‌شوند. شاید بتوان گفت ۹۰ درصد کودکانی که در خیابان حضور دارند، کودک کار به حساب می‌آیند. دسته‌های دیگر که درگیر مواد مخدر می‌شوند آمار بسیار کمی دارند که از جای دیگر تغذیه می‌شوند. به ما گزارش شده که برخی از افراد وقتی از کشورهای همجوار وارد ایران می‌شوند، آدرس‌هایی در اختیارشان قرار داده می‌شود تا به آنجا بروند و کار کنند. تا امروز هنوز در شناسایی‌های خود بیشتر با بچه‌هایی روبرو شدیم که یا شخصاً آمده‌اند یا خانواده آنها را برای کار فرستاده است. تعداد کودکانی که درگیر بحث‌های سازمان‌یافته هستند، بسیار کم است. گاهی گفته می‌شود که تعداد زیادی از کودکان توسط باندها به کار گرفته می‌شوند، اما تصور می‌کنم که این موضوع مطرح می‌شود تا اجرای این طرح‌ها را دشوار کند. طبیعتاً اگر خانواده از نظر مالی تأمین نشود، چهارراه به محلی برای تأمین مالی تبدیل می‌شود. برخی از افراد هم برای خودشان سرقفلی ایجاد می‌کنند تا کودکان دیگر از آن استفاده کنند. تا این لحظه هنوز به باند خاصی برخوردیم. سال گذشته ورودی زیادی از افراد غیرایرانی داشتیم که بار جدیدی را به سازمان‌های مرتبط وارد می‌کنند. آنها در کشور خود گرفتاری‌های خاصی داشتند و به ایران آمدند تا وضعیت معیشت بهتری داشته باشند و در این روند از کودکان نیز برای کار استفاده می‌کنند.

آخرین آمار کودکان خیابانی شناسایی شده،

تغییری کرده است؟

هنوز آمار دقیقی از این کودکان در کل کشور نداریم، اما تخمین زده می‌شود، ۸۰ درصد کودکان خیابانی معمولاً در تهران شناسایی می‌شوند و این آمار در شهرهای دیگر پایین است. مردادماه امسال برنامه‌ای به همه استان‌ها

معمولاً در حوزه ساماندهی کودکان در موقعیت خیابان سه نوع رویکرد وجود دارد. رویکرد اول طرح‌های سرکوبی است که طی آن کودکان به‌صورت ضربتی شناسایی و بعد به خانه‌هایشان منتقل می‌شوند. ایده اصلی در این رویکرد این است که کودک دیگر در چهارراه نباشد و چهره شهر را مخدوش نکند. رویکرد دوم حمایتی است، مانند شرايطی که مردم به این کودکان پول می‌دهند، اما سایر حقوق کودک موردتوجه قرار نمی‌گیرد. در مدل سوم هم کرامت، هم حقوق کودک رعایت می‌شود و ما با اتکا به این رویکرد طرح اخیر را تدوین کرده‌ایم. آنها حق بقا و رشد دارند و به‌دلیل کار در چهارراه‌ها دچار آسیب‌های جسمی می‌شوند یا با مواد مخدر درگیر می‌شوند، اگر زیاده‌گردی کنند نیز دچار بیماری می‌شوند. علاوه بر آن ممکن است مورد سوءاستفاده، بهره‌کشی و خشونت قرار گیرند که باید در برابر آن محافظت شوند. علاوه بر این، حق تأمین مایحتاج اولیه زندگی مانند مسکن و تغذیه هم باید در نظر گرفته شود. این افراد باید کودکی کنند و تأکید این طرح بر خانواده‌محوری است. در این آیین‌نامه یکی از طرح‌های ساماندهی که سال ۸۴ تدوین شد، چهار نوع مرکز در نظر گرفته شده بود که ایراد اصلی آن مرکز محور بودن است؛ چون ممکن بود ظرفیت این مراکز تکمیل و طرح متوقف شود.

وضعیت خانوادگی این کودکان به چه صورت

است؟

بیش از ۹۰ درصد کودکان خیابانی، خانواده دارند و لازم نیست آنها را به مرکز خاصی منتقل کنیم؛ بنابراین باید کودک را به خانواده تحویل دهیم. در بعضی موارد که خانواده از کودک بهره‌کشی می‌کند، از آنها تعهد می‌گیریم که در صورت مشاهده دوباره کودک در خیابان، با آنها برخورد می‌شود. ما چند خانواده افغانستانی را به‌دلیل سوءاستفاده از کودکان رد مرز کردیم؛ چون در این طرح مقرر شده هر خانواده‌ای که از مهاجران باشد و فرزندش در خیابان کار کند، رد مرز می‌شود. از طرف دیگر اگر خانواده‌ای به کمک نیاز داشته باشد مورد حمایت قرار می‌گیرد؛ چون در صورت تداوم شرایط، فرزند آنها دوباره برای کار به خیابان بر می‌گردد. این حمایت هم با به‌صورت توان‌افزایی شغلی است یا مالی. اگر کودک خانواده، صلاحیت نداشته باشد، باید به مدارس شبانه‌روزی یا بهزیستی منتقل شود. در این شرایط یا خانواده جایگزینی برای او در نظر گرفته می‌شود یا امکان ادامه زندگی بهتر یا در مراکز زندگی بهتری برایش فراهم شود. این روند می‌تواند تضمین‌کننده موفقیت طرح باشد.

تا امروز چند کودک مورد حمایت قرار گرفته‌اند؟

این طرح از اواسط دی‌ماه در تهران اجرا شد که یک مرحله از آن به صورت آزمایشی بود و الان با گستردگی بیشتری انجام می‌شود. تا امروز ۱۵۰ کودک مورد حمایت قرار گرفته‌اند و حتی یک کودک هم به مراکز ساماندهی منتقل نشده است. چهار ون در سطح شهر وجود دارد که شهرداری تأمین کرده و نیروهای پلیس و مددکار هم حضور دارند. این نیروها توسط مرجع ملی حقوق کودک آموزش دیده‌اند. در طرح‌های قبلی تمایزی بین کودک با معنای متکدی در نظر گرفته نمی‌شد، اما حالا نیروهای آموزش‌دیده، گاهی دو روز هم منتظر می‌مانند تا با یک کودک ارتباط دوستانه برقرار و اعتماد او را جلب کنند. طرح به‌صورت ضربتی نیست و براساس برقراری ارتباط با کودک و خانواده پیش می‌رود. داخل این ون‌ها بسته‌های

بیش از ۲۰ سال از آغاز طرح‌های ساماندهی کودکان کار در کشور می‌گذرد و نهادهای متعددی در اجرای آن درگیر بوده‌اند. از سازمان بهزیستی به عنوان متولی اصلی تا شهرداری و نیروی انتظامی. با اینکه فعالان حوزه کار کودک بارها به ماهیت این طرح‌ها انتقاد کرده و آن را بی‌نتیجه می‌دانند، نهادهای متولی مانند مرجع ملی حقوق کودک و بهزیستی آن را مؤثر می‌دانند و آمارهایی از کاهش تعداد کودکان خیابانی اعلام کرده‌اند. کودکان کار و خیابان، تنها بخشی از کودکان در معرض آسیب شناخته می‌شوند، اما آنها طیف‌های مختلفی دارند. تلاش‌ها برای حذف و نادیده گرفتن این کودکان اما بی‌نتیجه بوده. شکست این اقدامات از طرف مرکز پژوهش‌های مجلس هم تأیید و در یک مطالعه دلایل آن هم اعلام شد، حالا دو دهه بعد از اجرای این طرح‌ها و موافقت‌ها و مخالفت‌های متعدد، برنامه تازه‌ای از دی‌ماه امسال آغاز شده که قرار است رویکرد تازه‌ای به حمایت از کودکان خیابانی داشته باشد؛ رویکردی غیرضربتی، مستمر و همراه با حمایت از خانواده. باین حال اما هنوز هم نقدهای زیادی به آن وارد است. علی کاظمی، دبیر مرجع ملی حقوق کودک، درباره طرح جدید حمایت از «کودکان در موقعیت خیابان» به هم میهن توضیح می‌دهد. طبق گفته‌های کاظمی، طرح جدید، رویکردی کاملاً متفاوت با طرح‌های ضربتی پیشین دارد؛ قرار است در این طرح، حمایت از خانواده و کودک در اولویت باشد.

طرح جدید چه تفاوت‌هایی با طرح‌های ساماندهی قبلی دارد؟

بسیاری از طرح‌های قبلی در قالب یک پروژه انجام می‌شد و برخی از اساتید دانشگاه یا مدیران طراحی آن را انجام می‌دادند، بعد از اجرا به پایان می‌رسید و ادامه پیدا نمی‌کرد. پیش‌فرض طرح‌های ساماندهی پیشین این بود که با یک‌بار اجرا به نتیجه برسد و بعد از اجرای آن، کودکان گروه هدف دیگر به خیابان برنگردند.

امینای قانونی طرح چیست؟

طرح فعلی مبتنی بر آیین‌نامه اجرایی ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان است. در این آیین‌نامه که سال گذشته توسط هیئت‌وزیران تصویب شد، کودک خیابانی و فرآیند حمایت از او کاملاً تعریف شده است. ویژگی اصلی طرح جدید این است که اجرای آن موقت نیست و به صورت مستمر ادامه دارد و به صورت یک تکلیف دائمی اجرا می‌شود؛ چون ممکن است کودکان دیگری نیز به آمار کودکان خیابانی افزوده شوند و دستگاه‌ها باید آمادگی ساماندهی موارد تازه را داشته باشند. شروع این طرح نیاز به حجم کار بیشتری دارد؛ چون این کودکان مدت‌ها رها بوده‌اند و حالا باید ساماندهی شوند. ازسوی دیگر در این طرح مشارکت همه دستگاه‌ها به‌صورت مستمر تعریف شده، در قانون هم روی آن تأکید شده و عملاً دادستانی تهران، شهرداری تهران، بهزیستی، فراجا، مرجع ملی حقوق کودک، اتباع، بیمارستان‌ها، آموزش و پرورش و... درگیر شده‌اند. روی این رویه کاری هم انسجام زیادی وجود دارد. در گذشته بهزیستی کار را آغاز می‌کرد و سایر دستگاه‌ها در ادامه می‌پیوستند و کمک می‌کردند، اما حالا به‌صورت چند نهادی و مشارکتی پیش می‌رود.

در این طرح خانواده کودکان هم مورد حمایت قرار

می‌گیرند؟

آخرین وضعیت بیمارستان گاندی

رئیس کل سازمان نظام پزشکی درباره آخرین وضعیت بازگشایی بیمارستان گاندی گفت که در سازمان نظام پزشکی برای بازگشایی بیمارستان گاندی، پیگیری‌ها در حال انجام است. محمد رئیس‌زاده به ایسنا گفت: «در حاشیه یکی از جلساتی که با برخی مسئولان دولتی داشتم، تأکید شد که در خصوص رفع مشکلات و بازگشایی بخش‌های سالم این بیمارستان، پیگیری مجدد انجام شود. در مجموع برگزاری جلسه و وضعیت بازگشت به کار بخش‌های سالم این بیمارستان را پیگیریم.» پیش از این رئیس‌زاده گفته بود: «ضلع غربی بیمارستان تعطیل است و در آینده نزدیک به چرخه باز نمی‌گردد. تمهیدات و مجوزهایی که باید توسط مسئولان بیمارستان گاندی گرفته شود، برای یال شرقی بیمارستان است.»

سن امید به زندگی زنان ایرانی: ۷۸/۵

معاون بهداشت وزارت بهداشت، از افزایش سن امید به زندگی در میان زنان ایرانی خبر داد و گفت که سن امید به زندگی در زنان از ۵۷ سال به ۷۸/۵ سال رسیده است. حسین فرشییدی در ادامه با اشاره به وضعیت مرگ مادران در هر تولد، گفت: «نسبت مرگ مادران در هر ۱۰۰ هزار تولد زنده از ۲۴۵ مورد در سال ۱۳۵۳ به ۲۳/۷ مورد در سال گذشته کاهش یافت.» او ادامه داد: «همچنین در این مدت، میزان مرگ نوزادان در یک هزار تولد، از ۲۲ مورد به ۸/۲ مورد و مرگ کودکان زیر پنج‌سال در یک هزار تولد، از ۱۳۵ به ۱۴/۵ مورد کاهش یافته است.» به گفته او، این آمار نشان می‌دهد که حفظ ارتقای سلامت زنان، مادران و خانواده در گفتار و عمل، از اولویت‌های نظام سلامت است.